

REGU § 49 Inriktningsbeslut fas 2 Business Gotland

Ärendenummer: RS 2025/2147

Regionalt utvecklingsutskotts beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Fas 1–2 inför ett inrättande av Business Gotland i en quadruple helix-modell från 1 januari 2028 innebär en återuppbyggnad och förstärkning av grundförutsättningarna för näringslivs-, destinations- och platsutveckling. Flera centrala funktioner saknas eller är underdimensionerade, vilket begränsar möjligheten att idag arbeta proaktivt tillsammans med berörda aktörer. Budgetäskandet innebär även ett ansvarstagande för dagens arbetsmiljö med hög arbetsbelastning.

Gotlands konkurrenskraft och kompetensförsörjning försvagas. Trots hög attraktionskraft, särskilt för besökare, är konverteringen till inflyttning och företagsetableringar låg. Utan en bättre struktur och stärkt genomförandekapacitet riskerar obalansen att bestå eller att i värsta fall försämrats.

Näringslivet efterfrågar en tydlig förstärkning och tre näringslivsaktörer har samtidigt initierat en konsolidering av sina organisationer för att kunna vara en tydligare samverkanspart. Campus Gotland har uttryckt intresse, och civilsamhällets roll behöver fortsatt utvecklas, exempelvis genom nära samarbete med aktörer kopplat till landsbygdsutveckling. Idrotts- och evenemangsaktörer vill bidra till och delta i utvecklingen.

Ambitionen med detta ärende är att skapa en mer proaktiv utveckling av Gotland med robusta och långsiktiga förutsättningar för näringslivs-, plats- och destinationsutveckling. Fokus ligger på näringslivsutveckling, destinationsutveckling, inflyttning, talang- och kompetensattraktion, investeringar och etableringar – med platsvarumärket Gotland som viktig motor. Attraktionskraften är inte självklar utan kräver tydligt ledarskap, gemensam riktning och prioriteringar.

En ny funktion - Business Gotland - föreslås som en samlad och strategiskt styrd funktion med uppdrag att leda, prioritera och skapa framdrift – mer enat, analysdrivet och systematiskt, från strategi till genomförande. Målet är mätbara resultat i form av ökad sysselsättning, stärkt skattekraft och långsiktig konkurrenskraft. Nuvarande resurser, arbetssätt och samverkansformer saknar tillräckliga förutsättningar för ett nära ledarskap i kombination med höga förväntningar på resultat och produktiva samarbetsformer med näringsliv, akademi, samhälle och andra förvaltningar inom Region Gotland.

I tabellen nedan ges exempel på funktioner som skulle skapa grundförutsättningar för ett proaktivt utvecklingsarbete framåt:

Ärende/besluts möte	Äskande	Beslut	Syfte	Finansiering
Fas 1 (RS 251023)	3 mnkr	1,5 mnkr	3 tjänster	Näringslivsanslag halva 2026, tillfällig
Fas 1+2 (BUB maj 2026)	10 mnkr		9 tjänster (inkl de 3 från fas 1) och utveckling gotland.com/varumärket Gotland tjänster digital inflyttarservice, återinvestering i plats-, evenemangs-, destinations och näringslivsutveckling, teamledare, lotsar	Ramfinansiering permanent
Fas 3 (BUB maj 2027)	2,5 mnkr		2 tjänster, utveckling gotland.com och platsmarknadsföring	Ramfinansiering permanent
Fas 4 (BUB maj 2028)	1,5 mnkr		2 tjänster (innovation och kkb)	Ramfinansiering permanent

Ambitionen med Business Gotland är att:

- Gå från splittrat arbete till en samlad och prioriterande quadruple helix funktion.
- Gå från reaktiv hantering av utmaningar till proaktiv och potential- och utmaningsdriven utveckling.
- Gå från projektberoende till en långsiktig uppdragsportfölj med extern finansiering som strategisk förstärkning.
- Gå från osund arbetsbelastning till hållbar arbetsmiljö med hög leveransförmåga och stolthet.

Att avstå eller att besluta om mindre åtagande avseende tillsättande av tjänster för att arbeta näringslivs-, destinations- och platsutveckling skulle innebära en fortsatt försvagning av de utvecklingsområden som ärendet avser.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås regiondirektören få i uppdrag att:

- Förbereda inrättandet av Business Gotland till 1 januari 2028, med delredovisning och kvalitetssäkring till budgetberedning och budgetavstämning under 2027.
- Säkerställa förstärkta grundförutsättningar för arbetet med näringslivs-, destinations- och platsutveckling genom 10 mnkr i ramfinansiering från 1 januari 2027.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att de stora besparingarna 2018 har lett till ett resurssvagt och delvis reaktivt arbetssätt i relation till näringsliv och samhälle. De analyser som hittills genomförts visar tydligt på flera funktionsbrister och leveransgap i förhållande till de mål som regionen redan beslutat om i Vårt Gotland 2040 och tillhörande strategier.

Det finns samtidigt en tydlig förväntan från näringslivets aktörer på att Region Gotland nu skapar förutsättningar för ett mer proaktivt och väl prioriterat utvecklingsarbete.

Den tillfälliga förstärkningen för halva året 2026 var ett första steg i rätt riktning, men kan inte tas i anspråk långsiktigt utan permanent ramfinansiering från 2027. De 10 mnkr som detta äskande avser är därför ett avgörande steg för att lägga grunden för Business Gotland 2028 och för Gotlands kapacitet inför kommande förändringar i EU:s finansieringsformer och kvalitetskrav.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer därför att en förstärkning av resurser och kapacitet för plats- och näringslivsutveckling är helt nödvändigt för att verksamheten ska kunna verka med trovärdighet och proaktivitet.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Förslaget ryms inom kommunallagen och avser verksamhet av allmänt intresse. Dataskydd beaktas. Inga rättsliga hinder har identifierats.

2. Ekonomiskt perspektiv

Besluten förutsätter en ramfinansiering från 2027 och bedöms på sikt stärka skattebas, inflyttning och etableringar, kompetensförsörjning och näringslivsutveckling.

3. Barnperspektiv

Business Gotland ska tydligt verka för att både bibehålla och stärka platsen Gotland som en bra plats att bo, leva och verka på - ekonomiskt, socialt och miljömässigt vilket även förbättrar situationen för barn och unga.

4. Jämställdhetsperspektiv

Gotland är redan starkt i relation till Sverige gällande kvinnors företagande men det finns ytterligare potential i en förstärkning av företags-, etablerings- och investeringsfrämjande åtgärder.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Business Gotland och det digitala nav som utgörs av Gotland.com kan bidra till att stad och land kommer närmare varandra gällande platsutveckling, inflyttning och marknadsföring.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ur klimat och miljöperspektiv ska Business Gotland bidra till acceleration i näringslivets gröna omställning genom bättre analys, prioritering och samordning.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Susanna Palomaa, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att beslutsmeningarna ska ses över.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Befintliga och nya tjänster 2025–2029 inför Business Gotland

Bilaga 2 GAP- analysmatris

Bilaga 3 Stegvis utveckling av Business Gotland

Bilaga 4 Konsulternas förändringsteori

Bilaga 5 Konsulternas förslag till Syfte Buiness Gotland

Bilaga 6 Konsultrapport (klar till utskick till BuB)

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-30